

A. Onderzoeksresultaten

1. Is vastgesteld dat dit het skelet van d'Artagnan is?

Nee. Op basis van de huidige onderzoeksresultaten kan niet worden vastgesteld dat het aangetroffen skelet van d'Artagnan is. De kenmerken van het skelet sluiten aan bij wat historisch over d'Artagnan bekend is, maar zijn niet specifiek genoeg om een definitieve identificatie mogelijk te maken. Daarom is aanvullend onderzoek nodig.

2. Is d'Artagnan inmiddels uitgesloten?

Nee. De huidige onderzoeksresultaten bevestigen de identificatie niet, maar sluiten deze ook niet uit. Er zijn aanwijzingen die nader onderzoek rechtvaardigen, maar op basis van de beschikbare gegevens kunnen hierover nog geen definitieve conclusies worden getrokken.

3. Welke onderzoeksresultaten zijn nu bekend?

De eerste onderzoeksfase heeft inzicht gegeven in de ligging en aanleg van het graf, de kenmerken van het skelet, de leeftijd en het geslacht van het individu en de eerste resultaten van de C14- en isotopenanalyses. Deze resultaten vormen een belangrijke basis voor vervolgonderzoek, maar leveren op zichzelf nog geen definitieve identificatie op.

4. Waarom is aanvullend onderzoek nodig?

Het huidige onderzoek heeft waardevolle informatie opgeleverd, maar nog geen uitsluitend gegeven over de identiteit van het begraven individu. Om de onderzoeksvraag verder te kunnen beantwoorden is aanvullend archeologisch, historisch en genetisch onderzoek noodzakelijk.

5. Welke onderzoeken volgen nog?

Voorgesteld wordt om het archeologisch onderzoek naar het graf verder af te ronden, aanvullend isotopenonderzoek uit te voeren, ancient DNA (aDNA)-onderzoek te laten verrichten en historische bronnen verder te bestuderen.

B. Skelet en opgraving

6. Is meer dan de helft van het skelet verloren gegaan?

Nee. Tijdens de noodopgraving is vastgesteld dat een belangrijk deel van het oorspronkelijke skelet nog in het graf aanwezig was en zorgvuldig kon worden gedocumenteerd en onderzocht. Daarnaast is eerder verzameld botmateriaal beoordeeld. Alleen botmateriaal waarvan voldoende zekerheid bestond dat het tot hetzelfde individu behoorde, is meegenomen in de analyses.

7. Heeft het informatieverlies het onderzoek onmogelijk gemaakt?

Nee. Wel heeft het gevolgen gehad voor de hoeveelheid archeologische informatie die beschikbaar is. Hierdoor kunnen bepaalde onderzoeksvragen mogelijk minder nauwkeurig of niet meer volledig worden beantwoord. Tegelijkertijd kon nog voldoende informatie worden verzameld om wetenschappelijk verantwoord vervolgonderzoek uit te voeren.

8. Hoe betrouwbaar zijn de onderzoeksresultaten ondanks de complexe situatie?

De onderzoekers baseren hun conclusies uitsluitend op gegevens en materiaal waarvan de herkomst en context voldoende betrouwbaar konden worden vastgesteld. Waar onzekerheden bestaan, worden deze expliciet benoemd. Juist daarom worden op dit moment nog geen definitieve conclusies getrokken.

9. Waarom is het graf alsnog opgegraven?

Op het moment dat de bevoegde instanties op de hoogte werden gebracht, was het graf al gedeeltelijk vrij gelegd. Om verdere beschadiging en verlies van archeologische informatie te voorkomen is besloten een archeologische noodopgraving uit te voeren volgens de geldende wetenschappelijke en archeologische standaarden.

C. Wetenschappelijk onderzoek

10. Waarom gaf de C14-datering geen exacte uitkomst?

De onderzochte periode kent natuurlijke schommelingen in de hoeveelheid koolstof-14. Daardoor levert de C14-methode voor deze periode een brede dateringsmarge op en kan zij geen exacte sterfdatum vaststellen. De resultaten sluiten een begraving in 1673 niet uit, maar bevestigen die ook niet.

11. Wat zeggen de isotopenonderzoeken?

De isotopenonderzoeken geven informatie over voeding en mogelijke herkomst van het individu. De eerste resultaten leveren interessante aanwijzingen op, maar zijn op zichzelf onvoldoende om de identiteit van het begraven individu vast te stellen of uit te sluiten. Daarom wordt aanvullend onderzoek voorgesteld.

12. Waarom wordt aanvullend DNA-onderzoek voorgesteld?

Ancient DNA (aDNA)-onderzoek kan aanvullende informatie opleveren over de mogelijke geografische herkomst van het individu. Afhankelijk van de uitkomsten kan vervolgens worden beoordeeld of verder vergelijkend DNA-onderzoek zinvol is. Ook met DNA-onderzoek kan echter niet worden gegarandeerd dat een definitieve identificatie mogelijk is.

13. Is eerder DNA-onderzoek gebruikt?

Voorafgaand aan de noodopgraving is door derden DNA-materiaal afgenomen. Omdat de herkomst, bemonstering en documentatie van dat materiaal niet binnen het huidige onderzoek zijn uitgevoerd of gecontroleerd, kan dit niet als betrouwbare basis dienen voor de beantwoording van de onderzoeksvraag. Daarom wordt voorgesteld om aanvullend ancient DNA (aDNA)-onderzoek uit te voeren volgens de daarvoor geldende wetenschappelijke standaarden.

14. Waarom werd niet eerder/meteen tot aDNA-analyse overgegaan?

Er liep een DNA-onderzoek in München bij het Institut für Rechtsmedizin. De resultaten hiervan zijn wel opgevraagd, maar niet ontvangen. In afwachting daarvan besloot het onderzoeksteam om via isotopenanalyse de herkomst van de overledene te achterhalen. Met deze methode zou namelijk eventueel ook uitgesloten kunnen worden dat het skelet van d'Artagnan is. Omdat de isotopenanalyse geen duidelijke uitsluiting opleverde, is besloten om als volgende stap alsnog aDNA-onderzoek uit te voeren.

D. Proces

15. Zijn de onderzoekers onafhankelijk?

Ja. Het onderzoek is uitgevoerd door gespecialiseerde onderzoekers van BAAC en hogeschool Saxion volgens de geldende wetenschappelijke en archeologische standaarden. De gemeente Maastricht is opdrachtgever voor het onderzoek, maar heeft geen invloed op de inhoudelijke onderzoeksresultaten of de wetenschappelijke conclusies.

16. Waarom communiceert de gemeente nu?

Na de eerste onderzoeksfase is afgerond en de resultaten zorgvuldig zijn beoordeeld, vindt de gemeente het belangrijk om de huidige stand van het onderzoek transparant te delen. Daarbij wordt nadrukkelijk aangegeven welke conclusies wel en welke nog niet kunnen worden getrokken.

17. Hoe verloopt het vervolgonderzoek?

Na afstemming en besluitvorming over de samenwerkingsovereenkomst voor het voorgestelde vervolgonderzoek worden de verschillende onderzoeken verder uitgewerkt en uitgevoerd door de betrokken specialisten. De resultaten daarvan worden opnieuw zorgvuldig beoordeeld voordat hierover wordt gecommuniceerd.

18. Wie betaalt het vervolgonderzoek?

De gemeente Maastricht.

E. Verdere vragen

19. Is er informatie verloren gegaan?

Ja. Doordat voorafgaand aan de noodopgraving geen archeologische documentatie volgens de gebruikelijke standaarden is opgesteld, is een deel van de archeologische context verloren gegaan. Dat betekent dat bepaalde informatie niet meer kan worden gereconstrueerd.

20. Heeft dat gevolgen voor de identificatie?

Ja. Het informatieverlies beperkt de mogelijkheden om het graf en het skelet volledig te interpreteren. Tegelijkertijd kon tijdens de noodopgraving nog veel waardevolle informatie worden veiliggesteld, waardoor vervolgonderzoek mogelijk blijft.

21. Is sprake geweest van fouten?

Voorafgaand aan de noodopgraving op 13 maart heeft is er geen archeologische documentatie volgens de gebruikelijke professionele standaarden uitgevoerd. De onderzoekers hebben vervolgens tijdens de noodopgraving zoveel mogelijk beschikbare informatie zorgvuldig vastgelegd om verder informatieverlies te beperken.

22. Waarom circuleren verschillende verhalen in de media?

Tijdens een lopend onderzoek kunnen verschillende interpretaties en speculaties ontstaan. De gemeente baseert haar communicatie uitsluitend op de geverifieerde onderzoeksresultaten van de betrokken onderzoekers en communiceert pas wanneer deze zorgvuldig zijn beoordeeld.

23. Hoe gaan jullie om met informatie uit anonieme bronnen?

Wij reageren niet op onbevestigde informatie of speculaties. De gemeente communiceert uitsluitend op basis van gecontroleerde onderzoeksgegevens en de bevindingen van de betrokken onderzoekers. Dat vinden wij belangrijk voor de zorgvuldigheid van het onderzoek én voor een betrouwbare informatievoorziening.